

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

ILUSTROVANÁ KNIHA

VLA KOVÁ NEŠTĚSTÍ

Markéta Smékalová

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design

Studijní obor Ilustrace a grafický design

Ilustrace

Diplomová práce

ILUSTROVANÁ KNIHA

VLAKOVÁ NEŠTĚSTÍ

Markéta Smékalová

Vedoucí práce: doc. ak. mal. Josef Mištera
Katedra designu
Fakulta umění a designu Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Zde vložit oficiální zadání

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů.

V Plzni dne 21. dubna 2017

Markéta Smékalová

Obsah

1	Mé dosavadní dílo v kontextu specializace	4
2	Téma a důvod jeho volby, cíl práce	6
2.1	Uchopení tématu	6
2.2	Konkrétní motiv	7
2.3	Cíl práce	8
3	Proces přípravy, proces tvorby	9
3.1	Teoretická příprava	9
3.2	Technická příprava	10
3.3	Průběh práce	10
4	Popis díla, technologická specifika, přínos pro daný obor	12
5	Resumé	14
6	Literatura	15
7	Seznam obrazových příloh	16

1. Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Motto: „Pořádná knížka není pro to, aby čtenář líp usnul, ale vyskočil z postele a rovnou v podvlékačkách běžel panu spisovateli naplácat držku.“

Bohumil Hrabal

Hledání vztahu k umělecké historii a současnosti a vymezování se vůči výtvarným slohům a tendencím je proces, který provázal celé období mého studia. Stejně tak jako mnoho dalších jsem se i já musela důstojným způsobem vypořádat s kvalitou a smysluplností své tvorby. Ujasnit si cíle svého snažení a hledat vhodné prostředky k jejich naplnění. Jedná se o problematiku, s níž se mnozí opakovaně vyrovnávají celý život, zatímco ostatní ji úspěšně ignorují. Já patřím mezi ty, kterým některé věci nedají spát.

Vždy jsem se snažila přistupovat ke studiu pragmaticky a kriticky. Svou motivaci jsem neustále podrobovala přísnému zpochybňování, asi ze strachu, že za volbou mého oboru se skrývají nějaké tajné, pochybné pohnutky. Mé úvahy vždy vedly k pozitivním závěrům. Snad tedy teď, na konci studia, mohu s čistým svědomím tvrdit, že znám odpovědi na otázky: jestli, proč a co chci tvořit. Zda mám jasnou představu o své výtvarné cestě, to bych se stále neodvažovala tvrdit. Přesto vím, že jsem našla určité jistoty v myšlenkách, které cítím potřebu sdělovat.

Nejvíce na mě během studia doléhala frustrace z nepropojování výtvarného světa s každodenním životem. Jistě, část z tohoto pocitu pramení ze samotné izolace univerzitního prostředí. Těmto tendencím jsem se vždy, bohužel občas neúspěšně, snažila vyhýbat. Proto jsem v rámci magisterského studia volila témata, která zahrnovala vycházení s kůží na trh, ven a mezi lidi. Spíše než ilustrace, byl často těžištěm mé práce sociální projekt. Hodnocení kvality svého díla jsem vnímala, kromě vlastní soudnosti a odborné kritiky na fakultě, z reakcí lidí, kteří se často s výtvarným uměním nikdy nesetkali, či spíše si tohoto setkání nikdy nevšimli. Pokud pro mé umění netknuté okolí není práce čitelná, těžko ji mohu považovat za kvalitní. Ale zároveň je těžké hledat cesty, které by nebyly kompromisem v kvalitě a hloubce myšlenky.

A tak cílem mého hledání je najít polohu v níž se spojuje autenticita a upřímnost projevu, a která je zároveň oproštěna od podbízivosti. Je to cíl, jehož jsem ještě plně nedosáhla a pravděpodobně nikdy ke své dokonalé spokojenosti nedosáhnu. Díky času strávenému studiem však již cítím kudy a jak se k němu vydat, což je pro mě dostatečnou motivací pokračovat.

Má tvorba by se těžko dala shrnout pár větami. Jejím hlavním souhrnným popisem by snad mohlo být slovo různorodá. Zkoušela jsem ke každé práci přistoupit s čistým štítem, dívat se na každý problém novými očima a poté zvolit řešení správné pro daný čas a dané místo. Věřím, že provedení je plně podřízeno myšlence a volba techniky by měla být učiněna převážně s ohledem na srozumitelnost jejího sdělení. Tak se mi stalo, že jsem pokaždé pracovala s novými výrazovými

prostředky a novou technikou. Tento přístup sám o sobě nevede přímou cestou k mistrovství v daných oblastech, ale je to způsob jak se rozvíjet a objevovat vlastní síly a slabosti.

Navštívila jsem takto mnoho poloh, které jsem následně zase opouštěla. Ne snad pro jejich nevhodnost, ale z touhy po nacházení a překonávání nových výzev. Nebála jsem se žádnou z těchto poloh opustit, neboť vím, že se k nim mohu vrátit a dále je rozvíjet. Zato mám hrůzu ze zabarikádování se v úzkém okruhu schopností, ze kterého je těžké, ve strachu ze selhání, uniknout. Snažila jsem se vždy vyhnout sklouznutí k zažitým tendencím a jednoduchým řešením. Nechtěla jsem utíkat k již osvědčeným způsobům s jistotou dobrého výsledku.

Ač jde o lehce riskantní přístup, věřím, že pouze takto jsem byla schopna svůj čas na fakultě správně využít. Díky tomu teď ve svém portfoliu mám prazvláštní kombinaci prací různých vlastností a z různých materiálů. Pojítkem mezi nimi je citelná touha po aktivním zapojení diváka, autenticitě sdělení, hravosti a troše humoru. Vytvářela jsem vždy věci, jež pracovali s prvkem překvapení a byly náročné na čtení: zvukově-hmatovou meditační knihu, prostorové ilustrace v lese, požitelnou knihu s vlastním receptem, interaktivní divadelní objekt, či ilustrace tvořeny světlem lámajícím se při průchodu jednotlivými vrstvami.

V magisterském studiu jsem si zvolila jako vedlejší ateliér Exaktní ilustraci. Ne snad proto, že bych považovala dokonalé zvládnutí techniky za nutnou vlastnost dobrého díla, či že bych považovala realistické zpracování za ideální způsob vyjádření. Věřím ale, že dobrá znalost způsobů kresby, vnímání světla a stínů a cit pro zachycení konkrétních barev a jejich kombinací dává člověku svobodu. Je to pro mě nástroj, bez kterého bych sice byla schopna fungovat, ale jsem velice vděčna, že jej mám k dispozici.

Svůj čas na univerzitě jsem vnímala jako jedinečnou šanci na hledání a upevňování svého způsobu vyjadřování. Byla jsem vděčna za prostor poskytnutý k experimentům a možnost se občas zcela beztrestně vydat zdánlivě špatnou cestou v naivní naději, že i tak povede k hodnotnému cíli. Možná se už nikdy neocitnu v prostředí tak otevřeném vůči svobodnému hledání. Strávila jsem čas rozšiřováním své komfortní zóny a posouváním, občas úplným převrácením, svého vnímání.

2. Téma a důvod jeho volby, cíl práce

Motto: „Je potřeba jisté lenosti k plnému ocenění života. Člověk, který tuze spěchá, dojde jistě k cíli, ale jen za tu cenu, že se nepodíval na tisíce věcí, které cestou minul.“

Karel Čapek

2.1 Uchopení tématu

V počátcích diplomové práce jsem se převážně zaměřovala na ujasnění si svého chápání role umělce. Co pro mě znamená tvořit? Co pro mě znamenalo studium ilustrace?

V několika posledních pracích jsem se čím dál více zaměřovala na tvorbu, související s mezilidskou interakcí. Buď mi byla zdrojem inspirace, nebo jsem se osobně přímo vyskytovala mezi lidmi, pracovala s nimi a sama iniciovala různé situace. Ve své předchozí semestrální práci jsem se věnovala reportážní akční kresbě, při níž jsem pravidelně proseděla dlouhé hodiny v hospodském prostředí. Tam jsem byla obklopena a pracovala s cizími lidmi pro něž je umělecký svět nepodstatný. Rozhovory s nimi a jejich reakce na mé práce pro mě byly silně rozvíjejícím zážitkem. Začala jsem se ztotožňovat s chápáním umělce jakožto svědka doby, jako mlčícího či řvoucího komentátora. Každý z nás zažívá svět z jedinečného úhlu pohledu, který je tvořen neopakovatelnou kombinací sociálně-kulturního podhoubí, historického vývoje a charakteru. Možná není potřeba se ke každému lidskému momentu vyjadřovat, ale zároveň je umění úžasným prostředkem jak zachytit, pochopit a rozšířit vnímání naší životní zkušenosti.

Stěžejním leitmotivem mé diplomové práce se stal český člověk. Prvním mým impulzem bylo zaměření se na svou definici českého člověka, na to jak se s ním ztotožňuji a kde v sobě nacházím pocity sounáležitosti? Co pro mne vlastně znamená vlastenectví? To byl vždy pojem s nímž jsem se obtížně vypořádávala. Mísí se ve mně různé pocity. Na jedné straně odpor a strach z určitých forem národní hrlosti, jak v duchu xenofobních tendencí, tak ve formě slepé romantizace. Na straně druhé v sobě nacházím silný zájem až fascinaci rozmanitými aspekty českého života, drobnými etudami lidství a cítím v sobě určité, špatně uchopitelné pouto k českému lidu. Zvláště v poslední době, kdy je těžké se vyhnout tématům globalizace, nacionalismu a hranic a kdy sílí obavy ze ztráty národní identity, je pro mě vlastenectví čím dál více problematictější. Nemám v plánu se vyjadřovat k věcem, jež jsem nestudovala a které nemůžu důsledně komentovat. Přesto jen těžko a nerada bych vypnula své vnímání této problematiky. Přivedlo mě k zamýšlení se nad tím, co pro mě znamená pojem sounáležitosti, co mě spojuje a rozděluje s ostatními lidmi. Příliš často teď vídám a slyším, jak se lidé vyhraňují spíše svými postoji proti, než postoji pro. Kde jsem já a kde jsou oni, kdo je se mnou a kdo je proti mě.

Nechala jsem tyto své pocity v sobě uzrát a doufala, že objevím formu, která by mi umožnila vyjádřit svou myšlenku, jež je mi tak zatěžko vysvětlovat slovně. Čím více ve mě tyto úvahy krystalizovaly, zabíhala jsem hlouběji a hlouběji do příliš propletených konceptuálních projektů a začala jsem mít obavy, že se ztratím ve filozofování. Jedním z hlavních linek mých úvah byla frustrace z vyprázdněnosti frází a slov a jejich zneužívání k umělým gestům. Začala jsem cítit, že bych mohla skončit s prací, která by byla ztělesněním přesně toho, proti čemu jsem se chtěla vyhranit. Nechtěla jsem zaběhnout k pompéznímu komentáři určitého světonázoru, k instalaci, jejíž význam by vyčpěl již během první výstavy a ač jsem měla vždy silné konceptuální tendence a myslím, že provokace k umění neodmyslitelně patří, rozhodla jsem se k výslednému projektu přistoupit trochu jinak, civilněji. Těžko bych v rámci jedné práce byla schopna komentovat celou škálu pocitů a témat, které ve mě pojem češství vyvolává. Rozhodně ne, pokud jsem se chtěla vyhnout zjednodušování a škatulkování.

V momentech, kdy jsem se pokoušela vysvětlit svému okolí, své babičce, výčepnímu v hospodě, co za téma řeším ve své diplomové práci a viděla jejich reakce, bylo mi jasné, že musím vytvořit práci, která by byla pro tyto lidi stravitelná. Že myšlenku, kterou mám, nemohu lidem vnucovat skrz složité akademické ztvárnění. Rozhodla jsem se vyhnout vykonstruovanému těžkopádnému komentáři, který by mohl zavánět hodnocením či snad mravokárností. Místo toho jsem si vzala za cíl soustředit se na českého člověka, tak, že se zaměřím jen na jeden konkrétní aspekt, na jedno ucelené prostředí. Chtěla jsem si zvolit místo, s nímž mám zkušenost a které se mi zarylo pod kůži, a ilustračně zpracovat své zážitky s ním. Takto jsem stále zůstala v souvislosti s myšlenkou, kterou jsem na počátku rozvíjela, ale již jsem se zaměřila na uchopené a upřímé sdělení.

2.2 Konkrétní motiv

Hlavním cílem mé práce se stalo vzít malý ucelený kousek ze života českého člověka a, bez snahy o dokonalé porozumění, ho přiblížit a ztvárnit podle vlastních zkušeností. Jak jsem diskutovala v předchozí kapitole, stala se pro mě autenticita sdělení jednou ze stěžejních vlastností kvalitního díla. Proto jsem se rozhodla svou diplomovou práci postavit právě na jistotě osobních zážitků. Díky tomu se odvažuji dané prostředí, o němž mohu tvrdit, že jej znám, komentovat. Věřím, že nekonečné zdroje inspirace se mohou skrývat kdekoliv, já jsem si zvolila konkrétně typické prostředí české železnice.

Posledních šest let jsem strávila velké množství času v českých vlacích. z mého rodného města Jeseníku trvá momentálně cesta do Plzně krásných šest hodin¹. Vždy jsem se tento čas snažila využít, ale často člověk skončí jen u nahodilého bloumání očima po spolucestujících. Nyní se mi konečně naskytla příležitost správně využít tyto, vlastně omylem, nabyté informace ve své závěrečné práci. Zažila jsem toho ve vlacích již mnoho a věřím, že ač to není nějaká zázračná Petriho miska člověčenství a češství, je to prostor plný inspirace a silně lidských momentů. z tohoto prostředí jsem se rozhodla vycházet a vytvořit autorskou knihu, která by ilustrovala některé aspekty vlakového cestování. Nechtěla jsem se však

---

¹A pamatuji i doby, kdy to bylo skoro osm hodin. Nemluvě o momentech, kdy jsem objevila přímý spoj, jehož jedinou chybou bylo, že to vzal přímo přes Brno, a vyklubala se z něj dvanáctihodinová okružní jízda po republice.

uchýlit k reportážní formě vznikající jako akční záznam skutečnosti, jak jsem si to zkusila ve své poslední semestrální práci. Ač mě to jako forma vyjádření velice nadchlo, nechtěla jsem se opakovat. Chtěla jsem vyzkoušet trochu jiný přístup, skrz který bych se naučila něčemu novému.

2.3 Cíl práce

Cílem mé práce je skrz ilustrace, které spojují nadsázku a osobní úhel pohledu, přiblížit můj vlastní zážitek cesty českým vlakem. Vycházím ze zkušeností, jež mnozí zažíváme a které v sobě obsahují dobré, špatné i pochybné momenty. Vytvořila jsem knížky, které jsou snadno čitelné pro každého a které těží ze situačního humoru, který můžeme všichni sdílet, ač v něm může člověk cítit i trochu hořkosti.

3. Proces přípravy, proces tvorby

Motto: „Program je možnost dělat pitomosti cílevědomě.“

Karel Čapek

3.1 Teoretická příprava

V počátcích přípravy na diplomovou práci jsem se uchýlila do knihoven. Ke svému tématu jsem přistoupila velice zešíroka a mým plánem bylo, aby mi výsledná forma práce vykryštovala postupně a přirozeně, na základě pečlivého teoretického seznamování se s problematikou. Pročetla jsem velké množství knih na různá témata, od publikací pocházejících z období národního obrození, přes teoretické spisy o používání českého jazyka, po psychologické rozbor dynamiky mezilidské interakce. z nich jsem načerpala inspiraci pravděpodobně hned na několik let dopředu. Následně bylo potřeba vybrat jen jeden z mnoha aspektů problematiky, který by umožňoval srozumitelné zpracování. Jak jsem popisovala v předchozí kapitole, moje rozhodnutí bylo vymezit si jeden konkrétní ohraničený prostor a vytvořit ilustrační sérii, která by vycházela z mé osobní zkušenosti. Tímto prostorem se pro mě staly vlaky, či spíše jejich cestující. Za uplynulých šest let studia a občasného dojíždění přes celou republiku jsem dobře věděla, že mám k dispozici nevyčerpatelnou zásobu inspirace, a jediné, co je potřeba, je ji ukotvit a zvolit správnou formu zpracování.

Poslední dva semestry mi umožnili účastnit se jednou týdně soukromých osmi-hodinových lekcí, zaměřených na tiché pozorování vybraného okolí. v pojízděném železničním ateliéru na trase Brno-Plzeň-Brno jsem zachytila momenty, jež pro mě měly smysl je dále zpracovávat. Nechtěla jsem se hned upoutat na jednu techniku a tak jsem se zpočátku pouze soustředila na získávání materiálů a podkladů, které jsem plánovala využít později při realizaci konkrétních ilustrací. Pořádila jsem dostatečné množství záznamů kresebných, frotážních a fotografických, které mi umožňovalo zpracovávat knihy již v klidu vlastní dílny (viz 3.2).

Po čase mi bylo jasné, že se práce formuje do několika tematických okruhů, z nichž každý by zasloužil vlastní prostor. Rozhodla jsem se tedy, že vytvořím několik drobných knih/sešitů, které dohromady budou vytvářet mou vlakovou zkušenost. Zároveň však bude každý fungovat jako samostatné ilustrační dílo. Dala jsem jim souhrnný název *Vlaková neštěstí*, vycházející z myšlenky přehnaného dramatisování každodenních drobných otravností, které člověk ve vlakovém kupé silně prožívá a často těžko snáší. v tomto stísněném prostoru, kde se osobní zóny jedinců nuceně prolínají, jsme schopni chápat každou drobnost jako cílený útok. Příkladem budiž situace, kdy si naproti nám přisedne někdo s dlouhýma nohama, o člověku poslouchajícím hlasitou hudbu ani nemluvě.

3.2 Technická příprava

V momentě, kdy jsem měla nasbíráno dost nápadů na několik knížek, začala jsem zvažovat techniku v níž budu pracovat. Věděla jsem, že každá z knih by zasloužila trochu jiný přístup, avšak zároveň bylo nutné, aby patřily k sobě. Jelikož jsem dle zadání potřebovala každou knihu vytvořit a odevzdat v několika kopiích, bylo pro mě důležité zvolit reprodukční techniku, pomocí které budu schopna zrealizovat celou knihu v rámci vlastních sil a prostředků. Rozhodla jsem se pro techniku linorytu (v kombinaci s tiskem přes šablony), jíž jsem se už dlouhou dobu chtěla více věnovat a která v sobě spojovala veškeré vlastnosti potřebné pro mou práci.

Obrovským přínosem pro mě bylo získání starého funkčního grafického lisu. Velkým těžištěm mé diplomové práce se tak stalo vytvoření si v mém pokoji¹ funkční dílnu, v níž bych byla schopna tisknout, sušit a seskládat kompletní knihu. Byla to úžasná výzva od vytváření sušícího systému po hledání studentsky cenově dostupných barev a nářadí. Stalo se pro mě stěžejním získat úplnou samostatnost ve své práci a moci vytvořit celou knihu v rámci vlastních sil a schopností. Samozřejmě, že tato snaha byla obtížně slučitelná s dosahováním úplné technické dokonalosti, neboť jsem postupně musela získat zdatnost v širokém spektru dovedností. Velká část technické přípravy tak spočívala v nekonečném experimentování s barvami, papírem a tlakem. Má pro mě obrovskou hodnotu, že jsem započala vytváření své diplomové práce ručním sestavováním, obušováním a seřizováním svého vlastního lisu. Jistě, bylo by snazší udělat své ilustrace v rámci univerzitního prostoru s kompletním technickým zázemím. Jsem ale ráda, že jsem mohla svůj poslední půlrok studia využít na experimenty na vlastním stroji, což byla cesta strastiplná, plná chyb a omylů, ale během ní jsem se toho nejvíce naučila.

3.3 Průběh práce

Jak jsem již popsala výše, začátek práce zahrnoval především teoretickou přípravu spojenou se získáváním inspirace. Následně pak kresebnou přípravu a rozvržení, jež mi umožnili vizualizovat si své nápady a ujasnit si plánovanou výslednou formu své práce. Ta se přirozeně rozdělila na několikero tematických okruhů, z nichž každý si zasloužil dostat vlastní prostor v samostatné knížce. Rozpracovala jsem naráz kolem sedmi² takovýchto dílů, z nichž tři se dočkaly následné realizace³. Každý se zaměřuje na jiné specifické typy situací a tak bylo nasnadě zvolit různé výtvarné přístupy (viz 4). Následovala doba strávená hledáním vhodného způsobu vyjadřování a experimenty s tiskem závislými na obsahu konkrétního dílu. Má paleta byla tvořena základní škálou tří barev, které byly použity na vytváření různorodých barevných kombinací na obrovském podkladovém skle. Barvy i na tiscích přiznávají svou nízkou kvalitu a lacinost, především svou prašností a "ušmudlaností", což hodnotím jako vlastnosti správné pro vyjádření atmosféry

---

¹Se štěnětem a přítelem sdíleném.

²Vlakové pohromy, vlakové aktivity, vlakové symboly, vlakoví svačkáři, vlakoví spáci, vlaková škatulata a záchodoví akrobati.

³Za ideálních podmínek by snad vzniklo všech sedm, nebo i více. Bohužel jsem však byla limitována časem, jehož se mi nedostávalo dost. Další knížky mám v různých stavech rozpracovanosti a snad se najde někdy možnost k jejich realizaci

vlakového kupé. Grafikovi toužícímu po dokonalém tisku bych je nikdy nedoporučila, ale pro mé účely stačily a jejich cena mi dala svobodu v množství pokusů a tím i délce učení se práci na grafickém lise metodou pokus-omyl. Strávila jsem mnoho dní a nocí se svým lisem a válečkem, což byla úžasná zkušenost, kterou plánuji často opakovat.

4. Popis díla, technologická specifika, přínos pro daný obor

Motto: „Pravej mužskej je vždycky drobet přivožralej, trošku je nastydlej a kapánek smrdí močůvkou.“

Bohumil Hrabal

Výsledkem mé diplomové práce je v několika kopiích ručně vytištěná a svázaná série knih pod názvem *Vlaková neštěstí*. Každá ze tří knih je zaměřena na jiný aspekt cesty po české železnici. Jmenují se: *Vlakoví spáči*, *Vlakoví svačínáři* a *Záchodová akrobacie*. Knihy jsou ručně tištěny kombinovanou technikou linorytu a tisku přes šablony. u každé z nich jsem zvolila trochu jiný grafický přístup. Text se v nich vyskytuje jen zřídka a ve velice krátké formě.

Vlakoví svačínáři jsou knihou jež byla vytvořena se záměrem experimentovat s mícháním barev. Konkrétním zvoleným postupem je dvoubarevný soutisk. Takto jsem byla schopna pro každou stránku vytvořit ideální barevnou kombinaci, která by měla podporovat vyjádření dalších vlastností, pro svačiny stěžejní, jako je pach a konzistence. Prioritou bylo realistické popsání svačinových variací a osob jež se k nim váží. Eliminovala jsem zde nepodstatné pozadí a soustředila se na vyjádření konkrétních osobností a jejich technik konzumace.

U *Vlakových spáčů* pro mne bylo stěžejní vyjádřit kompaktní, balvanovité hmoty, kterými se lidé při snaze usnout ve vlaku stávají. a tak jsem pro ně zvolila ostře svítivou, plesnivou až bažinatě zelenavou kombinaci a usadila jsem je do tmavého opakujícího se pozadí nočního kupé.

Pro *Záchodové akrobaty* jsem se rozhodla použít převedení lineární kresby do linorytu. Jelikož hlavním a jediným sdělením jsou komplikované kreace, jichž se člověk na vlakových toaletách dopouští, vytvořila jsem tisky v černé barvě a za použití jednoduché kresby. Takto zůstanou akrobatické výkony jednotlivých osob nejvýrazněji čitelné. Snažila jsem se téma ztvárnit důstojně, bez zabřednutí k laciným vulgaritám, což nebylo zcela snadné vzhledem k tématu toalety a nutné přítomnosti odhaleného pozadí a spodního prádla. Doufám však, že se mi povedlo zůstat v mezích slušnosti. Jelikož jsem se snažila o pravdivou výpověď¹, jsou v knize převážně jen ženské pozice¹ u nichž jsem si jistá jejich realností.

Pro tisk textu svých knih jsem vyřezala písmo do lina, abych tak dosáhla jednotnosti v technice. Vycházela jsem z dobře čitelného bezpatkového písma, které bylo možné do materiálu lina snadno vyrýt. Knihy jsou tvořeny originálními jednostrannými tisky, proto jsem zvolila kombinovanou vazbu šití a harmonikového lepení. Vzhledem k tomu, že jednotlivé díly jsou převážně ilustračním pásmem, s minimálním použitím textu, svázala jsem je do měkkých desek, které nedusí vnitřek bloku. Volbu odstínů papírů na obálky a předsádky jsem odvozovala z barev vyskytujících se ve vlakovém kupé.

---

¹Až na jeden obrázek muže, jenž si neobtěžoval zavřít dveře a tak si vysloužil poctu objevit se v mé knize.

Témata mých knížek možná trochu balancují na hraně špinavosti a lehké deprese. Rozhodně nejsou romantickým vyobrazením.² Můj pohled na ně však nemá být nijak kritický či negativní. Ale ani nijak příkrášlující. Je jednoduše tím čím je. V mé práci jsou lidé, které jsem potkala při situacích, které jsem zažila. Jsou to momenty, které patří k životu a které jsem chtěla odlehčenou formou a s dobrým úmyslem zachytit.

---

²Ač já osobně mám cestu vlakem spojenou se spoustou idylických až kýčovitých momentů, které bych byla připravena kdykoliv bránit před každým cynikem. Ale knížku o takových věcech ať dělá někdo jiný.

5. Resumé

My diploma thesis are illustrated series of art books with the title Train failures. It is a result of six years of travelling by train from my home city Jeseník to my university in Plzeň. This journey takes me approximately six to seven hours (on a good day without any accidents). I have gained many experiences and inspiration from the time spent in trains and now I wanted to take the advantage out of it and finally use it.

The topic of my thesis comes from the thinking about what czech people and patriotism means to me. What connects me to other people and on what experiences am I building these relations. It is a very personal topic and I wanted to challenge myself to deal with it through my work. I did not want to sum up this complicated topic using a form of conceptual art, that would try to declare big statements. What I wanted, was just to inspire myself with it and subsequently choose a small part of it in which I can apply my personal experience. This way I can present the topic from perspective of a person that is closely related to it. In the end, I have chosen an environment of czech trains and the people in them. This common way of travelling I feel entitled to comment, mainly from the personal point of view that I used.

I have studied this environment, made lots of sketches, frottages and photographs. Using that material as a base, I started to work on my illustrations. The material naturally divided into several separate topics, so I decided to express it via series of short books. They work each on its own, but combined, they complete the perception of my train experience. I have chosen the three strongest topics - Train sleepers, Train snackers and Toilet acrobatics. Each topic is described in a separate book and is worked out via a different artistic approach. All of them are made using lino-cut, which was the most suitable reproductive graphic technique for my work. I was determined to be completely self-sufficient and I have recently bought a small press. I have assembled it and created an interim workshop, which meant, that I could do all the work on my books at home using my own tools. It was a great learning experience. I was able to do lots of experiments with colours and papers. I have tried to use the gained knowledge in my illustrations and I have challenged myself to try multiple different approaches.

6. Literatura

- [1] Eric Berne. *Games people play: the psychology of human relationships*. Ballantine Books, 2004. ISBN 0345410033.
- [2] Karel Čapek. *Věci kolem nás*. Československý spisovatel, 1970.
- [3] Arthur Novák. *Knižní grafika Zd. Braunerové: zrod, vývoj, popis*. 1932.
- [4] Sdružení českých umělců grafiků Hollar. *Česká grafika XX. století*. Hollar, 1997. ISBN 80-902405-0-X.
- [5] Blahoslav Dokoupil. *Slovník českého románu*. Sfinga, 1958. ISBN 80-900578-9-6.
- [6] Eric Berne. *Co řeknete, až pozdravíte: transakční analýza životních scénářů*. Spektrum, 2013. ISBN 978-80-262-0486-2.
- [7] Umberto Eco. *Meze interpretace*. Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0740-9.
- [8] Karel Čapek. *O knihách a čtenářích*. František Borový, 1941.
- [9] Karel Čapek. *Spisy o umění a kultuře*. Československý spisovatel, 1984.
- [10] Karel Čapek. *Kritika slov*. Aventinum, 1929.
- [11] Robert Scholes. *Povaha vyprávění*. Host, 2002. ISBN 80-7294-070-8.
- [12] Martin Pecina. *Knihy a typografie*. Host, 2011. ISBN 978-80-7294-393-7.
- [13] Miroslav Červenka. *Čtenář jako výzva*. Host, 2001. ISBN 80-86055-92-2.
- [14] Aleš Krejča. *Techniky grafického umění: průvodce pracovními postupy a dějinami originální tiskové grafiky*. Artia, 1981.

7. Seznam obrazových příloh

Příloha 1: Má dosavadní tvorba, výběr ukázek

Příloha 2: Má dosavadní tvorba, výběr ukázek

Příloha 3: Vlaková neštěstí

Příloha 4: Proces tvorby

Příloha 5: Vlakoví spáči

Příloha 6: Vlakoví spáči

Příloha 7: Vlakoví spáči

Příloha 8: Vlakoví spáči, detail

Příloha 9: Záchodová akrobacie

Příloha 10: Záchodová akrobacie

Příloha 11: Záchodová akrobacie, detail

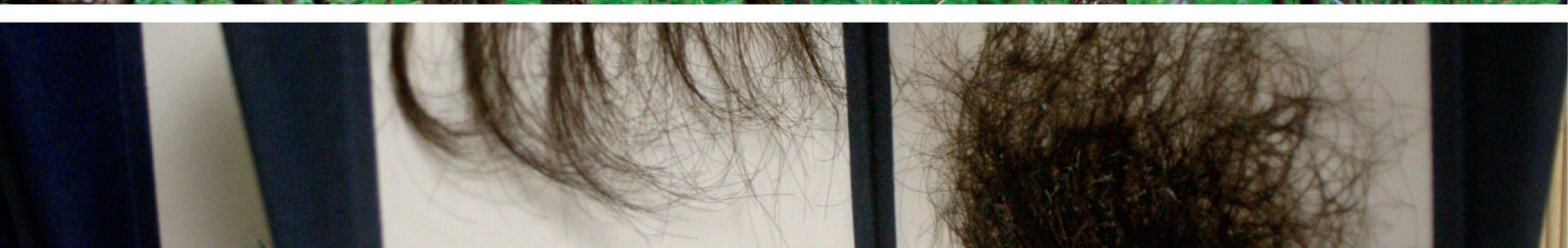
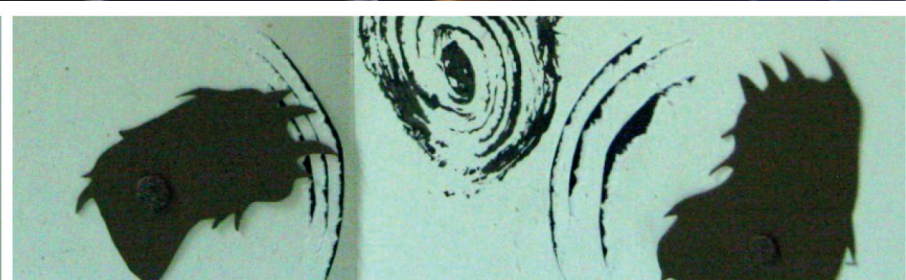
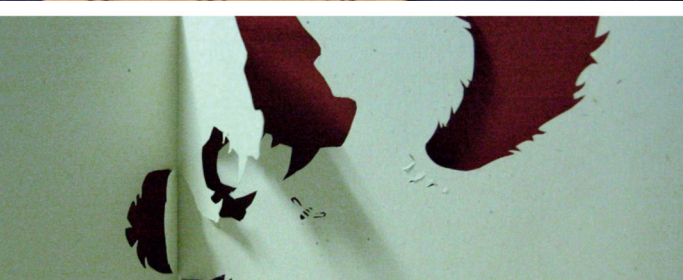
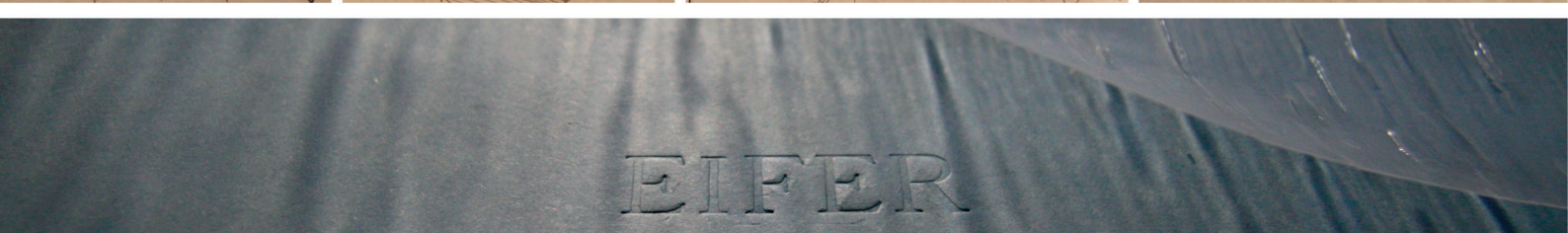
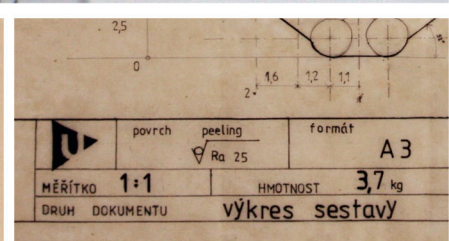
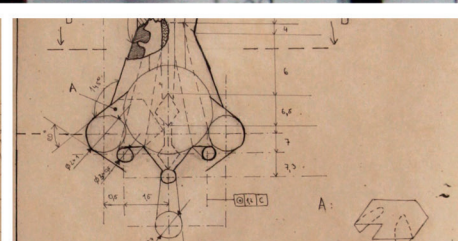
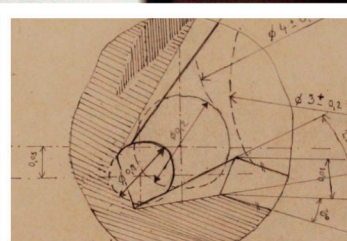
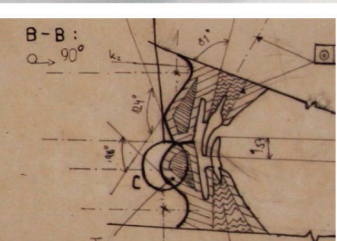
Příloha 12: Vlakoví svačínáři

Příloha 13: Vlakoví svačínáři

Příloha 14: Vlakoví svačínáři, detail

Příloha 15: Vlakoví svačínáři, detail

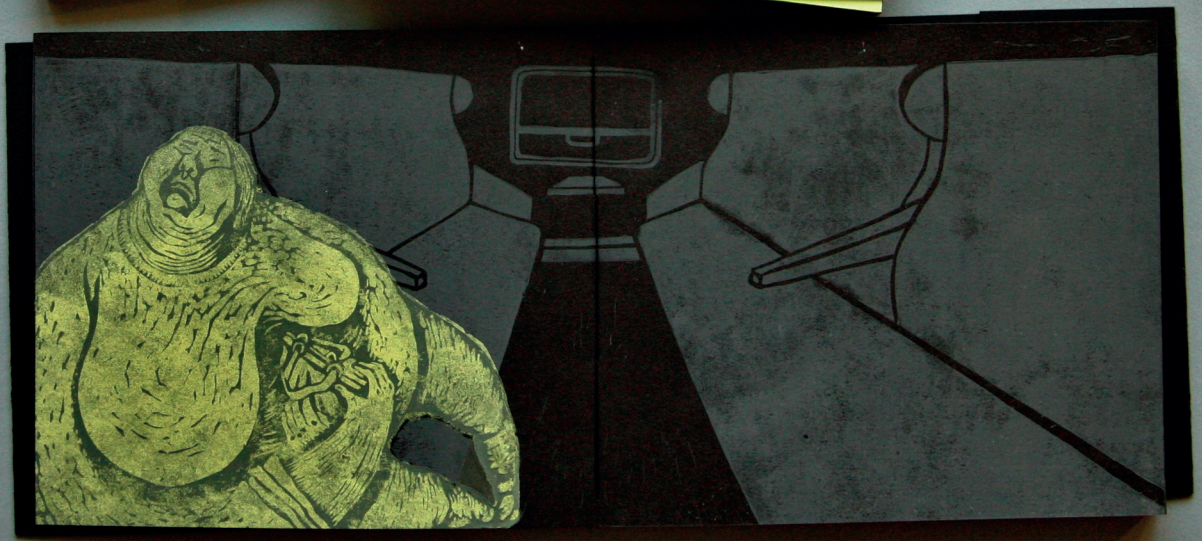
Příloha 16: Vlakoví svačínáři, detail

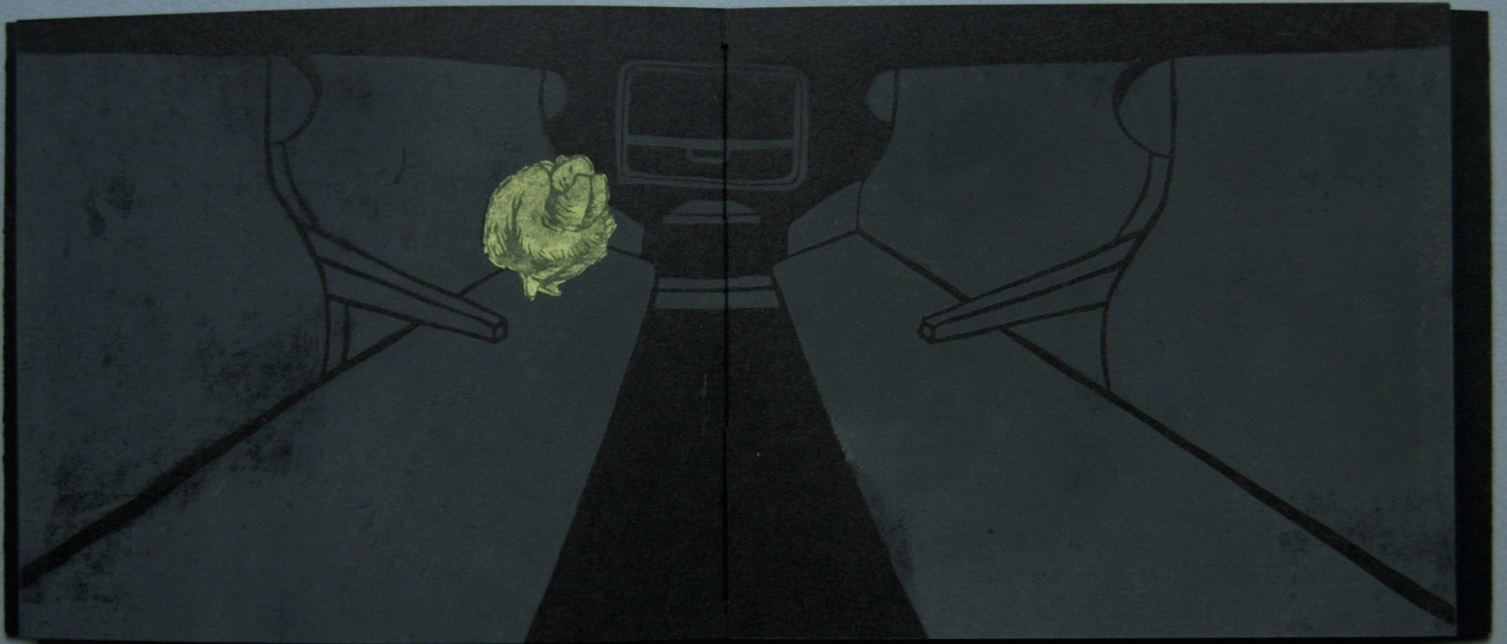

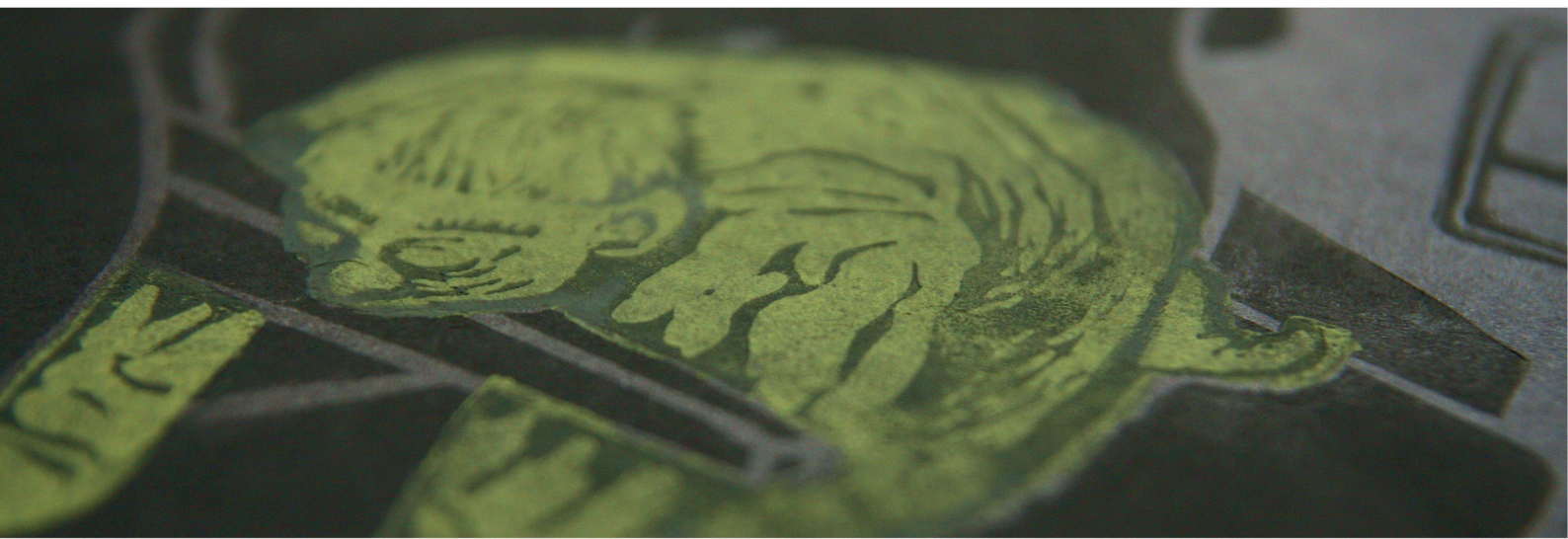

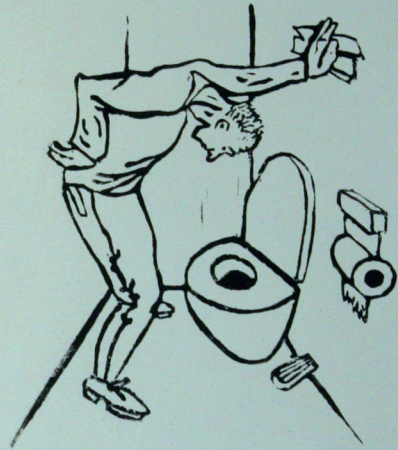

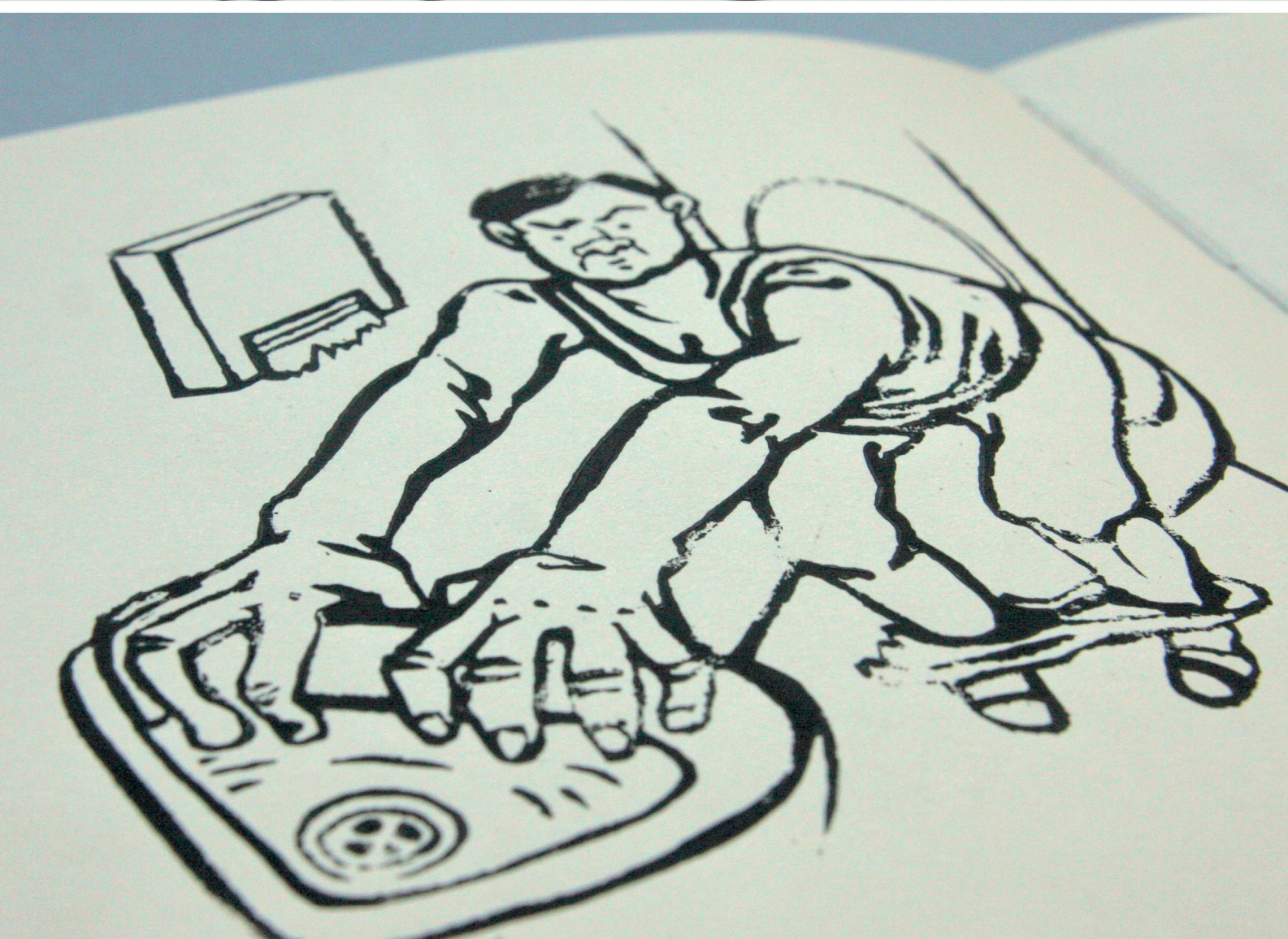

AKROBACIE

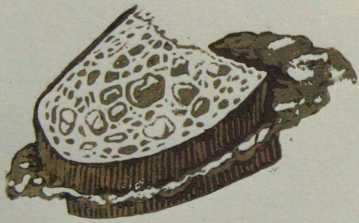

PYTEL

PATRIOT

CHLAPÁCKÝ ZAPLŇOVÁK

